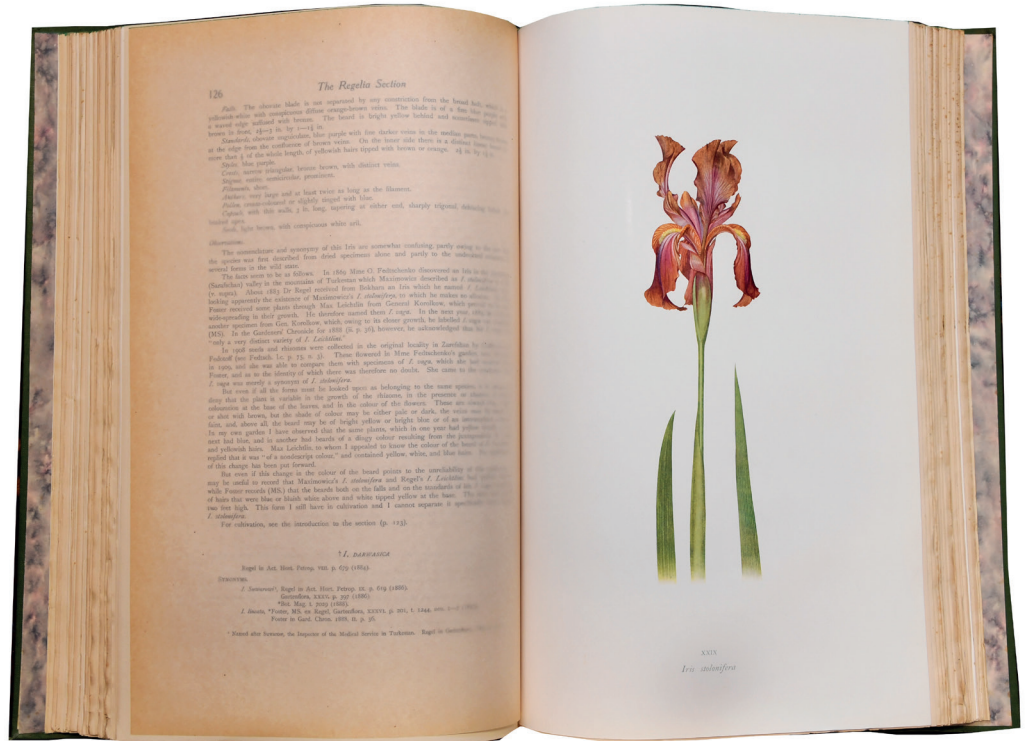

Bescheiden irisreus

- Ooit belicht vanuit drie invalshoeken de brede geschiedenis van de bloembollensector:
- Wat gebeurde er 25, 50, 75 of 100 jaar geleden?
 - Een bijzonder boek uit de KAVB-bibliotheek.
 - Een uitvinding die de sector sterk heeft beïnvloed.

Net als Tulipa is Iris een plantengeslacht dat zorgt voor veel hoofdbrekens. Het aantal monografieën over het geslacht Iris is dan ook zeldzaam. Nog steeds staat The Genus Iris van William Rickatson Dykes uit 1913 op eenzame hoogte. Een indrukwekkend werk van een kenner die tot zijn vroege dood aan toe bescheiden bleef.

Tekst: Arie Dwaarswaard | Fotografie: René Faas

Pass in 1948 verwierf de bibliotheek van de KAVB het indrukwekkende boek *The Genus Iris* van William Rickatson Dykes. De aanwinst was zo bijzonder, dat het Weekblad voor Bloembollencultuur daar in de uitgave van 1 oktober 1948 melding van maakte. Omdat het boek zo bijzonder was, werd het vanaf dat moment niet uitgeleend. Het boek is indrukwekkend in alles. Formaat, uitvoering en inhoud, het dwingt veel respect af. De auteur is W.R. Dykes, die het schreef toen hij 36 jaar oud was. Alle kennis die toen bekend was over het geslacht Iris vergaarde en ordende Dykes, om alles uiteindelijk in een 245 pagina's boek op groot formaat neer te schrijven. Daarbij kon hij het werk van Sir Michael Foster voortzetten, die al veel taxonomisch onderzoek aan irissen had gedaan. In totaal ruim zeventhonderd species passeren de revue, waarvan een heel aantal door Dykes wordt afgeserveerd, omdat uit zijn onderzoek blijkt dat de wetenschappelijke basis voor een naam onvoldoende is. De lijst boeken en herbaria die hij hier-

voor doorploegt, is indrukwekkend. Het resultaat verschijnt in 1913 bij Cambridge University Press. In het *Journal of The Royal Horticultural Society* van dat jaar volgt een uitgebreide recensie. In Nederland blijft het echter doodstil. Het Weekblad voor Bloembollencultuur rept met geen woord over dit belangrijke boek. Alleen bij zijn overlijden in 1926 als gevolg van een auto-ongeluk, staat Ernst Krelage stil bij wie Dykes was.

EIGEN WAARNEMING

Dykes zet in het boek een aantal taxonomische zaken recht, zoals het verschil tussen *Iris siberica* en *I. orientalis*. Met oog voor detail geeft hij aan waarom deze soorten niet synoniem maar echt verschillend zijn van elkaar. Enkele zwart-witte tekeningen ondersteunen dat, evenals een van de 48 kleurenafbeeldingen. Op een na zijn alle kleurenafbeeldingen overigens gemaakt in zijn eigen tuin in Godalming, Surrey, waar hij zelf een flinke collectie species en cultivars kweekte. Hij was daarmee niet louter de taxonomische theoreticus, maar ook de man die in de praktijk merkte wat de groei- en bloei-eigenschappen van al die soorten waren die hij beschreef.

Ook gaat hij uitgebreid in op de herkomst van *Iris germanica*, een soort waarvan volgens Dykes geen species in de natuur bekend zijn. Al in de zestiende eeuw is dit een variant die geliefd is in de tuinen van die tijd. Ook hier combineert hij de papieren wereld met zijn eigen waarnemingen. In een niet al te koud klimaat kan *Iris germanica* zich prima in stand houden, schrijft hij. En als er ergens een keer een stuk van de plant afbreekt, dan groeit dat stukje, waar het ook ligt, gewoon weer verder.

TOVENAAR

Het was niet het eerste boek dat Dykes over irissen schreef. Twee jaar eerder verscheen in de serie *Present Day Gardening* een uitgave getiteld *Irises*, waarin Dykes voor een breed publiek uitleg gaf over irissen. Na zijn overlijden publiceert Marion Cran, bekend groenschrijfster in die tijd, een innemend in memoriam, waarin ze beschrijft hoe in de regenrijke zomer van 1924 een excursie door zijn tuin verliep. "Ergens lag een rhizoom van een eigen aanwinst van hem. Hij plantte dat met veel geduld in de grond. Mr. Dykes was een tovenaar met het geslacht Iris." 🍀